An abstract graphic in the top right corner consisting of a grid of blue and white squares, with some squares missing or faded, creating a sense of depth and movement.

**Sémantické aspekty
katalogizace. II.
Vztah teorie a praxe
v oblasti
katalogizace**

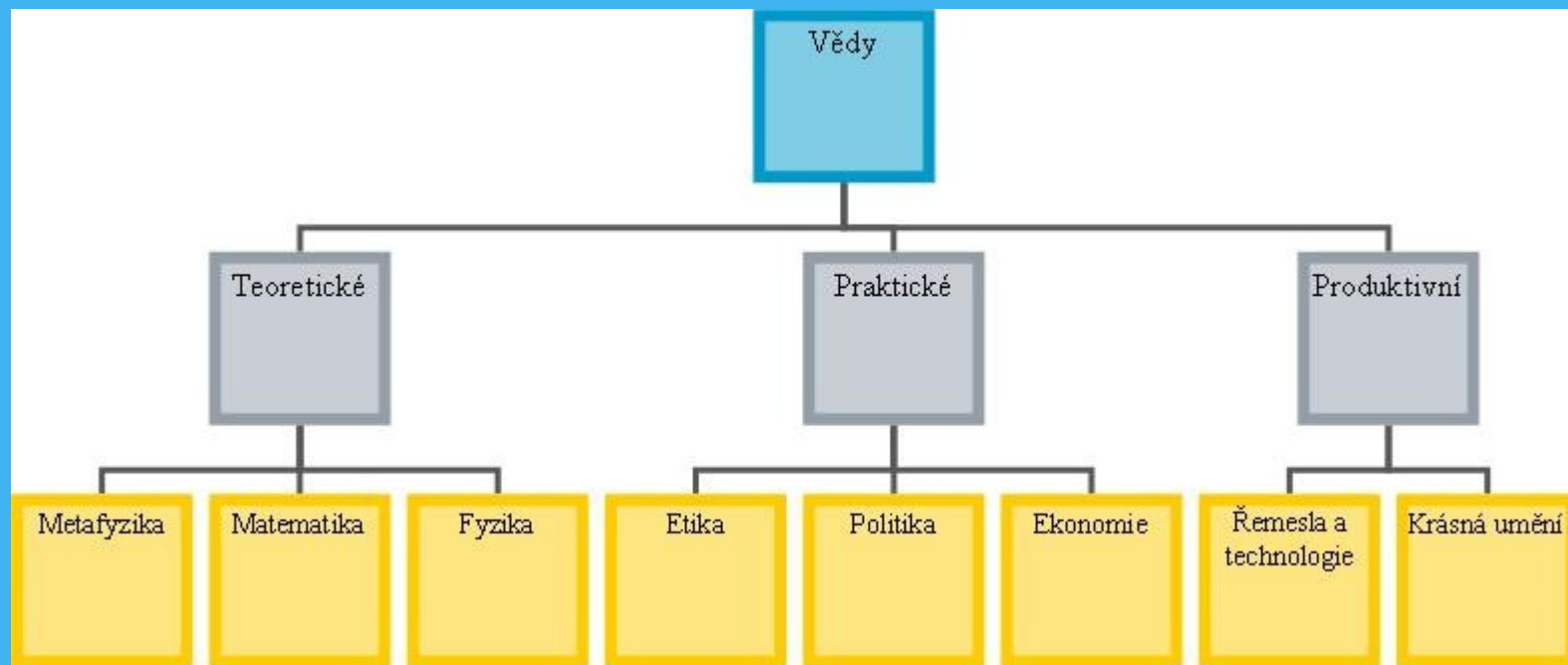
2013

PhDr. Jiří Stodola

Proč něco poznáváme?

- Kvůli věci samotné
- Kvůli něčemu dalšímu

Vědy podle Aristotela

Cíle věd

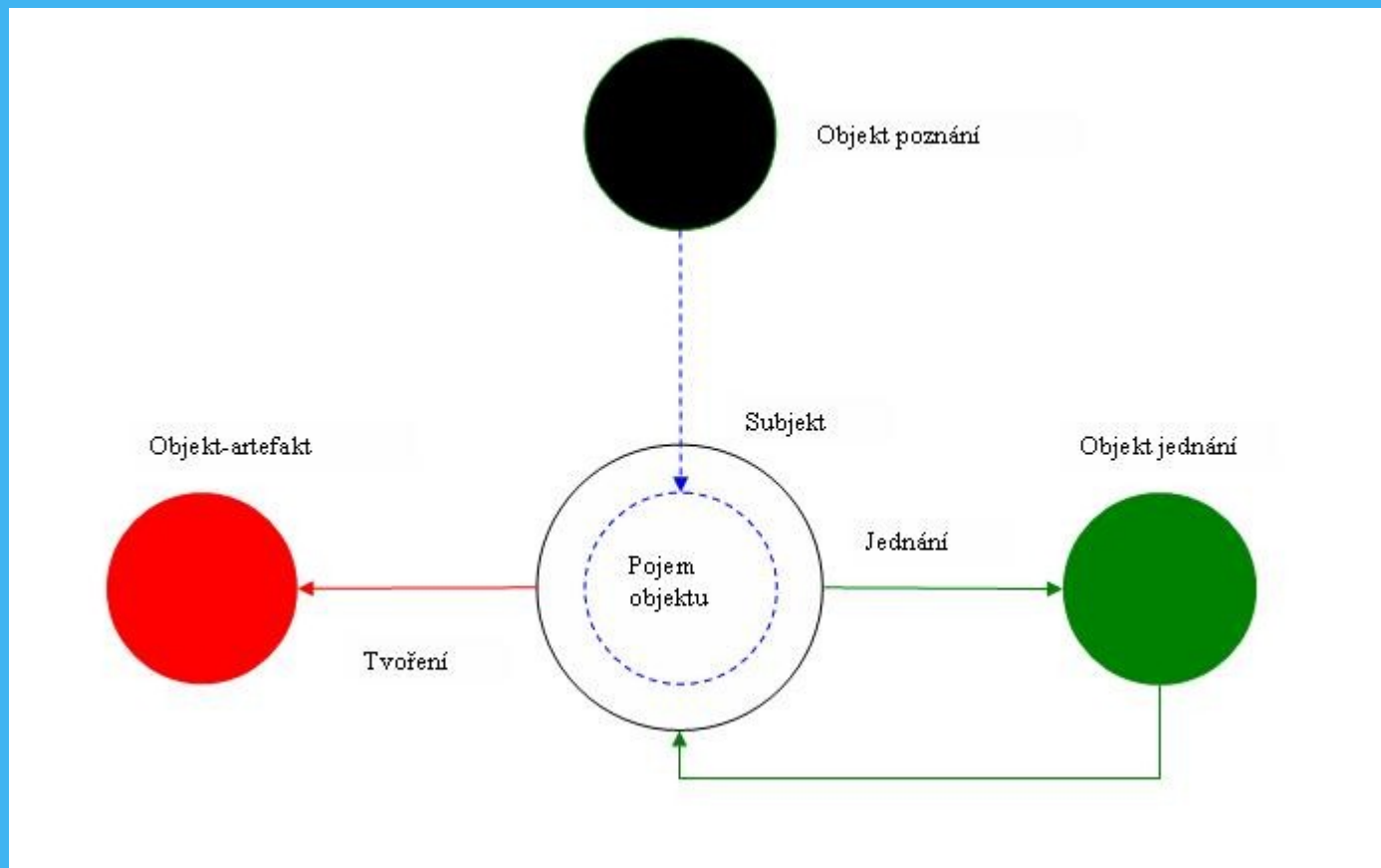
- **Teoretické – poznání samotné**
- **Praktické – poznání za cílem jednání**
- **Produktivní – poznání za cílem tvoření**

Poznání – jednání – tvoření

- **Poznání – změna, která zůstává uvnitř subjektu**
- **Jednání – změna projevující se navenek, cílem je zdokonalení subjektu**
- **Tvoření – změna projevující se navenek, cílem je vznik nového objektu**

Schéma

Objekt, subjekt, produkt a katalogizace

- **Objektem poznání katalogizace jsou informační objekty,**
- **subjektem, který poznává a tvoří je katalogizátor,**
- **produktem jsou bibliografické a katalogizační záznamy**

Katalogizace

Katalogizace je praktická činnost vytváření bibliografických záznamů, postupně se začíná rozvíjet po teoretické stránce, můžeme ji proto nyní označit také za produktivní vědu.

Katalogizace – teorie a praxe

- původně praktická činnost,
- od 90. let minulého století se rozvíjí i po teoretické stránce

Důvody teoretizace

- snaha o mezinárodní spolupráci v oblasti katalogizace, která vyvolala požadavek standardizace katalogizační činnosti
- rozvoj informačních technologií a s ním spojená možnost vzájemného sdílení katalogizačních záznamů
- vznik nových dokumentů a médií
- orientace na uživatele
- snaha o vytvoření standardů použitelných pro všechny paměťové instituce

Mezinárodní spolupráce

- **1961** – Pařížské principy
- **1969** – International Standard Bibliographic Description (ISBD)

Informační technologie

- **výměnné formáty**

- **UNIMARC**

- **MARC 21**

Orientace na uživatele

- **1997** – Funkční požadavky na bibliografické záznamy (FRBR)
- **2003** – Ustanovení mezinárodních principů katalogizace

Spolupráce paměťových institucí

- FRBRoo – objektově orientované FRBR na základě Conceptual Reference Model (CRM) pro oblast muzeí

Důsledek

Hlavním důsledkem teoretizace katalogizace je odklon od apriorního budování katalogizačních pravidel a příklon k objektům katalogizace – k bibliografickému univerzu. Katalogizační pravidla jsou přizpůsobována popisovaným objektům, nikoliv naopak.

V ČR

- **angloamerická instrukce**
- **pruská instrukce**
- **sovětská instrukce**
- **+ principy katalogizace, ISBD, FRBR**

Pruská a sovětská instrukce

- **1921 Zdeněk Václav Tobolka: Pravidla, jimiž se řídí budování abecedního seznamu jmenného**
- **1925 Jaromír Borecký: Pravidla katalogu základního (lístkového abecedního seznamu**
- **jmenného) s dodatkem popisu spisů drobných**
- **1950 Prozatímní pravidla abecedního seznamu jmenného**
- **1959 Miroslav Nádvorník a kolektiv: Pravidla jmenného katalogu**
- **1960 Pravidla jmenného katalogu pro střední a menší knihovny**
- **1964 ČSN 01 0195 Bibliografický (dokumentační) a katalogizační záznam**
- **1969 Miroslav Nádvorník a kolektiv: Pravidla jmenného katalogu (2. opr. a dopl. vyd.)**
- **1971 František Horák, Emma Urbánková, Bedřiška Wiždálková: Speciální pravidla pro popis starých tisků, prvotisků a rukopisů**
- **1972 Hana Vodičková a kolektiv: Pravidla jmenného záznamu speciálních dokumentů a**
- **analytického popisu**
- **1988 ČSN 01 0168 Tvorba jmenného záhlaví**
- **1992 ČSN 01 01 95 Bibliografický záznam**

Záznam dle ČSN 01 01 95

LASENIC, Pierre de

**Tarot. Klíč k iniciaci. [Autor:] Pierre Lasenic.
Kresby karet a symbolů Vladislav Kužel. P.,
Trigon, t. Tiskařské závody, Čelákovice 1994.
238 s., obr., tab. Brož. - „Ametyst.“ - Obálka
Vladimír Zadrobílek. - Faksimile 1. vyd. -
Ilustr.tit.lis.**

Angloamerická instrukce

- **Nejprve přizpůsobování pravidel ISBD**
- **Potom přechod na AACR2**

- **1993-1998 české překlady ISBD**
- **1994 český překlad AACR2R**
- **1996 české interpretace AACR2**

AACR2 a ISBD

- **ISBD hlavní vliv na AACR2**
- **Cíl ISBD**
 - **všeobecná srozumitelnost záznamu**
 - **výměna záznamů z různých zdrojů a mezi různými zeměmi**
 - **převod záznamu do strojem čitelné podoby**
- **Obsah ISBD**
 - **specifikace údajů**
 - **stanovení pořadí údajů**
 - **stanovení interpunkce mezi údaji**

AACR2 a ISBD

LASENIC, Pierre de

**Tarot : klíč k iniciaci / Pierre Lasenic ; kresby karet a symbolů Vladislav Kužel. -- Praha : Trigon, 1994 (Čelákovice : Tiskařské závody). -- 238 s. : obr., tab. ; 23 cm. -- (Ametyst). -- Obálka Vladimír Zadrobílek. -- Faksimile 1. vyd. z r.1940. -- Ilustr. tit. list.
ISBN 80-85320-42-8 (brož.)**